

1

FYLKESMANNEN I OPPLAND
MILJØVERNAVDELINGEN

Rapport nr. 1/86

ÅRSMELDING 1985

LILLEHAMMER 5/3-1986

INNHOOLD

	Side
Generelt.....	3
Forurensing/VAR-sektoren.....	5
Viltsektoren.....	12
Fiskesektoren.....	15
Naturvern/friluftslivsektoren.....	17
Samlet Plan/vassdragsforvaltning.....	23
Oversikt over ansatte/oppgaver/arbeidsdeling.....	24
Rapporter utgitt av miljøvernavdelingen i 1985.....	25

MILJØVERNAVDELINGENS VIRKSOMHET I 1985

GENERELT

Fylkesmannens miljøvernnavdeling ble formelt etablert fra 1. september 1982. Avdelingen er en del av fylkesmannens administrasjon og er faglig og budsjettmessig underlagt Miljøverndepartementet.

Året 1985 har vært preget av stor aktivitet med deltakelse i en rekke prosjekter utenom de mer ordinære oppgaver ved avdelingen.

Miljøvernnavdelingens ansvarsområder:

- vann, avløp, renovasjon, avfallshåndtering og forurensings-spørsmål,
- sikring og opparbeiding av områder for friluftsliv,
- vern og fredning av naturområder,
- forvaltning av vilt og ferskvannsfisk,
- at naturvern, friluftsliv og ressurs hensyn, samt forurensings-konsekvenser blir ivaretatt ved naturinngrep,
- Samlet Plan for vassdrag/statlige oppgaver innen vannressurs-forvaltning.

Bemanning:

Miljøvernnavdelingen har ved inngangen til 1986 tilsammen 14 faste stillingshjemler, hvorav 5 på vann/avløp/renovasjon, 3 på friluftsliv/naturvern, 1 på vilt, 1 på fisk, 1 på Samlet Plan/vassdragsforvaltning, 1 1/2 på kontorsektoren samt 1 lederstilling. Samtlige stillinger er besatt jfr. side 24 hvor det er gitt en oversikt over bemanning og arbeidsfordeling.

Det har også i 1985 vært en rekke engasjementer jfr. beskrivelsene under den enkelte sektor.

To av de fast ansatte har hatt delvis permisjon for spesialoppdrag i Miljøverndepartementet. Ellers har flere deltatt i arbeidsgrupper og utvalg av forskjellige slag både sentralt og lokalt.

4

På kontorsektoren har det vært permanent underbemanning siden avdelingen ble opprettet. En har forsøkt å avhjelpe dette med korttidsengasjement og tilfeldig hjelp, men 1 1/2 kontorstilling på 11 saksbehandlere og et betydelig omfang av engasjement/-prosjekter i tillegg gir ikke tilfredsstillende arbeidsforhold på kontorsektoren.

EDB:

Miljøvernavdelingen har via fylkeskartkontoret vært tilknyttet NORD-100CX på fylkeskartkontoret i Hedmark. Postjournal og stort sett alt skrivearbeid er nå overført til EDB. Det har vært betydelige kapasitetsproblemer, og arbeidet med registre på de enkelte sektorer er ikke kommet så langt som forutsatt. Selv om det fortsatt vil bli kapasitetsproblemer, bør forholdene bli bedre i 1986, når fylkeskartkontoret får egen NORD-100 maskin.

Informasjon:

Det synes klart at skal miljøverninteressene herunder forvaltningen av naturressursene bli ivarettatt på en forsvarlig måte i plan og utbyggingssaker, må informasjonsvirksomheten legges opp på en langt mer profesjonell måte enn hva tilfelle er idag.

Miljøverndepartementet har utarbeidet en plan for miljøvern-avdelingens utadrettede informasjonsvirksomhet. Oppfølgingen av planen må bli en prioritert oppgave i tida framover. Spørsmålet om en prøveordning med informasjonsmedarbeider ved fylkesmanns-embetet er tatt opp med Statens informasjonstjeneste.

Miljøvirkninger ved vassdragsutbygging:

NTNF's forskningsprosjekt "Friluftsliv, reiseliv og vassdrag" gjennomføres i perioden 1975-1988 med Jon Teigland som prosjektleder. Gudbrandsdalslågen er valgt som et av referansevassdragene, og prosjektet vil ha kontorfellesskap med fylkesmannens miljøvernavdeling i Oppland.

Nye lokaler:

Alle avdelinger i fylkesmannens administrasjon, sammen med en del andre statsetater er fra september 1985 samlokalisert i Statsetatens hus, Gudbrandsdalsv. 170-172, Lillehammer. Miljøvern-avdelingen har her fått tidsmessige gode lokaler som rent fysisk bør gi avdelingen gode arbeidsvilkår i tiden framover. Flyttingen medførte betydelig arbeid som ikke var av faglig karakter.

FORURENSING - VAR-SEKTOREN

Bemanning:

Det er 5 faste stillinger på sektoren. Overingeniør Tor Brustugun hadde permisjon i 4 måneder i 1985 for et engasjement i Miljøverndepartementet. Avdelingsingeniør Trygve Abry sluttet 15/5-85 og Elin Hilde ble tilsatt i stillingen som avdelingsingeniør og tiltrådte 1/7-85.

Vi hadde 3 korttidsengasjement til kontroll med forurensingen sommeren 1985, til sammen 4 måneder.

Saksbehandling/informasjon:

I 1985 har ca. 3 1/2 årsverk gått med til alminnelig saksbehandling (utslippssøknader, klagesaker, lån- og tilskottsaker, landbruksforurensing, uttalelser, informasjon og veiledning m.v.).

Forurensingsloven, som trådte i kraft 1. oktober 1983, medførte økt ansvar og nye oppgaver for kommunene. Dette gjelder særlig på renovasjons- og avfallssektoren, hvor det har vært et betydelig behov for informasjon og veiledning i forbindelse med innføring av tvungen renovasjon og slamtømming. Fristen for å innføre disse ordningene var 1. januar 1985, men flere kommuner måtte få utsatt frist på grunn av mangelfulle anlegg for slambehandling.

De ansatte har bidratt med foredrag/orientering på forskjellige kurs/møter. Overingeniør Brustugun har forelest på SGK-kurs (Saksbehandling, grunnundersøkelse og kontroll for separate avløpsanlegg) ved Gjøvik Ingeniørhøgskole.

Utslippstillatelser:

Fylkesmannen mottok 18 søknader og avgjorde 15 utslippssaker etter forurensingsloven i 1985. Ingen av sakene ble avslått eller påklaget.

Enkeltutslipp i tettbebyggelse:

Fylkesmannen delegerte 28.03.84 avgjørelsesmyndigheten i alle forskriftssaker (unntatt søknader basert på biologisk/kjemisk rensing) til kommunene. I påvente av nye forskrifter/retningslinjer har vi vært tilbakeholdne med å anbefale bruk av minirenseanlegg. Dette er trolig årsak til at vi kun har hatt tre søknader om enkeltutslipp i tettbebyggelse i 1985. Alle søknadene var basert på minirenseanlegg. To ble innvilget og en ble avslått. Avslaget er påklaget.

Vi mottok fire klager på avslag i bygningsrådene på søknader om enkeltutslipp i tettbebyggelse. To av klagene ble tatt til følge, en ble avvist, en er ikke avgjort.

Enkeltutslipp i spredt bebyggelse:

35-40% av boligbebyggelsen i Oppland skjer som spredt bebyggelse. Dette utgjør 500-600 boliger i året.

Utslipp fra spredt bebyggelse omfattes av forskriftene, hvor kommunen er tillagt avgjørelsesmyndigheten. Fylkesmannen behandlet tre klager på avslag i kommunene, hvorav en ble tatt til følge.

Utbygging av avløpsanlegg:

Utbyggingen av avløpsanlegg er kommet langt i Oppland. I 1985 var det i drift ca. 100 biologiske/kjemiske renseanlegg, og det er gjennomført betydelige investeringer for utbygging og forbedring av ledningsnett.

I tillegg til de biologisk/kjemiske renseanleggene er det bygget et betydelig antall store infiltrasjonsanlegg for turistbedrifter, institusjoner og lignende som er lokalisert utenom tettsteder.

I 1985 gikk hovedinnsatsen i utbygging av avløpsanlegg på utbygging og sanering av ledningsnett, samt rehabilitering og ombygging av de eksisterende kloakkrenseanlegg. Tre renseanlegg ved turistbedrifter ble utbedret i 1985.

Plansaker:

Et betydelig antall plansaker er vurdert med hensyn til vannforsyning, avløp og trafikkstøy.

Ekspropriasjonssaker:

I forbindelse med utbygging av vann- og avløpsaker er det hjemmel i oreigningsloven og vassdragsloven til å ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter for bygging av anlegg og sikre vannkilder. Fylkesmannen er tillagt myndighet til å avgjøre slike saker, og vi fikk 3 saker til behandling i 1985. To søknader ble innvilget og en er til behandling.

Drift av kloakkrenseanlegg:

En medarbeider har hatt hovedansvar for oppfølging av kloakkrenseanlegg. I likhet med i fjor viser dette seg å gi utilstrekkelig kapasitet til å gi råd og veiledning til de renseanlegg som ikke overholder utslippskravene.

På grunn av mange presserende oppgaver har det ikke vært mulig å bruke mer en ca. 1/2 årsverk på driftskontroll/-driftsassistanse i 1985. Sammenstilling av data fra fylkesmannens utslippskontroll er foreløpig ikke ferdig utarbeidet, og vil bli gitt i egen rapport.

7

Utslippskontrollen viser at viktige årsaker til dårlige rense- resultater er dels på teknisk side, som dårlig ledningsnett, uheldige eller uegnede konstruksjoner og overbelastning, dels på personal- og administrativ side ved at driftspersonalet ikke har nødvendig utdannelse og kvalifikasjoner, ved at det er under- bemanning ved renseanleggene og at belastning fra spesielle brukere som industri er for dårlig klarlagt.

Ved siden av ordinære besøk som tilsyns- og veilednings- myndighet, er det stort behov for veiledning og informasjon til anlegg som på grunn av sammenbrudd eller kapasitetsproblemer må bygges om eller utvides.

Flertallet av renseanleggene i fylket er mer enn seks år, og mange er 10-15 år gamle. Anleggene begynner å bli belastet opp mot kapasitetsgrensen, og enkeltkomponenter begynner å bli nedslitt. Vi har hatt flere tilfeller av at anleggene blir gående med minimal renseeffekt på grunn av havari av enkelt- komponenter. Det er stadig viktigere at kommunene og de private renseanleggseiere sørger for at driftspersonalet har tid og ressurser til å drive forebyggende vedlikehold.

Driftsassistanse på renseanlegg:

Forarbeidet til et driftsassistanseopplegg har pågått i 1985. Videreføring av arbeidet vil skje i samarbeid med blant andre Norsk kommunalteknisk forening og fylkeskretsen av NKS. Det er flere aktuelle alternativ for oppbygging av driftsassistanse, og en tilråding vil bli framlagt for kommunene i løpet av 1986.

Ledningsnett - Saneringsplaner:

10 kommuner i fylket har hittil fått utarbeidet saneringsplaner. For de kommuner som har kommet lengst, går saneringsplanarbeidet nå mer på oppfølging av det arbeid som tidligere er gjennomført og videre bearbeiding av registreringer og data og ajourføring av planene.

Mange kommuner er kommet kort i saneringsplanarbeidet, og det er fortsatt viktig at det nedlegges arbeid i å bedre forståelsen for nytten ved å få utarbeidet slike planer. En kommune har i løpet av 1985 fullført slikt planarbeid.

Gjøvik kommune har fått planleggingstilskott for å utarbeide et EDB-program for data knyttet til ledningsnett/saneringsplaner. Programmet ble ferdig i 1985 og står til disposisjon for andre kommuner.

Landbruksforurensing:

Kontroll med landbruksforurensingen har begrenset seg til silo- kontroll i 1985. Ved hjelp av ekstrahjelpsmidler var to stu- denter ved NLH og en NLH-kandidat engasjert i arbeidet med silo- kontroll i tida juni-august. Etter kontrollen ble det sendt ut befaringsrapporter. Bare et fåtall pålegg ble utskrevet i 1985, da det har vært problemer med å få i gang landbruksdatasystemet LANDSYS.

En rask oppsummering av resultatene fra kontrollen viser at det er utført 155 silokontroller, og av disse er 57 etterkontroller. Det er påvist utslipp eller sannsynlig utslipp fra siloanlegget ved 60% av de kontrollerte bruk. Påvist eller sannsynlig forurensing av vassdrag er det i 38% av tilfellene.

Et lite oppmuntrende resultat er det at i 52% av etterkontrollene er det påvist utslipp fra siloanlegget eller sannsynlig utslipp. Dette viser at utstedelse av pålegg om utbedring av anlegg ikke alltid gir et tilfredsstillende resultat. Årsak til at det etter pålegg fremdeles er lekkasjer, kan være at valgte utbedringsløsninger ikke er tilfredsstillende, og at arbeidet ikke er utført godt nok rent teknisk.

I forbindelse med silokontroll ble det i 1985 registrert og kartfestet opplysninger om alle eksisterende siloanlegg i fylket. Størrelsen av siloene går fram i tre kategorier. Det er også registrert om siloene er bygd før eller etter 1982, da siloforskriftene trådte i kraft. Opplysningene er skaffet til veie via landbrukskontorene.

En rekke saker angående landbruksforurensing er tatt opp og undersøkt etter henvendelse fra private eller fra kommuner ved teknisk etat eller landbrukskontoret. Det har vært flere saker om forurensing av private drikkevannsbrønner med silo- og gjødseltilsig. I disse tilfellene er problemet både punktutslipp og arealavrenning.

Med hensyn til gjødsel- forurensing fra lekkasjer i gjødselkjellere ble det i 1985 i samarbeid med fylkeslandbrukskontoret tatt initiativ til en omfattende registrering av gardsbruk som har behov for planleggingshjelp i forbindelse med utbedring og bygging av gjødsellager. Landbrukskontorene vil stå for registreringen. Miljøvernavdelingen har også fulgt opp gardbruk som fikk pålegg om utbedring av gjødsellager i forbindelse med Mjøsaaksjonen, og som ikke har utført noe utbedringsarbeid. Dette gjelder ialt 72 gardbrukere. 32 av disse har svart på henvendelse fra miljøvernavdelingen om forholdene.

Pelsdyrgarder:

Økende interesse for pelsdyrdrift har gitt stadig flere saker innen dette området. Fylkesmannen har hatt til behandling tre klagesaker i 1985 på bygningsrådsvedtak i denne sammenheng. En av klagen gjaldt i det vesentlige fare for vannforurensing. En klage ble delvis tatt til følge.

Fylkesmannens retningslinjer for å tilfredsstillende husdyrgjødsel-forskriftene ved pelsdyrgarder, har hatt positiv effekt, og saksbehandlingen i de fleste kommunene synes nå å være betryggende med hensyn til forurensingsproblemen.

Stadig flere kommuner legger til rette fellesareal for de som ønsker å starte med pelsdyr, og vi har hatt flere slike planer til vurdering i 1985.

Fiskeoppdrett:

En enkel registrering som er foetatt i 1985, viser et stort antall fiskedammer og mindre oppdrettsanlegg, anslagsvis 400 anlegg.

Samlet produksjon er foreløpig beregnet til ca. 115 tonn. I forurensingssammenheng utgjør dette ca. 2000 personenheter med hensyn til fosfor. De største anleggene er lokalisert til Begnavassdraget. Bare et fåtall av anleggene har konsesjon.

Det er sterkt økende interesse for fiskeoppdrett, og vi hadde til behandling 5 søknader i 1985.

Fiskeoppdrett fører med dagens renseteknologi til betydelig forurensing. SFT har fulgt en restriktiv linje i disse sakene og gått mot matfiskeoppdrett i vassdrag med eksisterende forureningsproblemer.

Vassdragsovervåking:

Alle hovedvassdragene i Oppland (Gudbrandsdalslågen-Mjøsa, Randsfjorden og Begnavassdraget) er nå kommet med i det statlige overvåkingsprogrammet. Basisundersøkelse for Begnavassdraget fullføres i 1986. Foreløpige konklusjoner fra undersøkelsen viser at de fleste innsjøene i vassdraget har akseptabel belastning, unntatt Strondafjorden som er i grensesjiktet akseptabel-/betenkelig belastning.

Overvåkingsundersøkelsene i Mjøsa var betydelig utvidet i 1985 i forhold til de siste årene. Det ble i 1985 lagt vekt på å få en best mulig ajourføring av utviklingen etter Mjøsaksjonen. I denne sammenheng ble det foretatt nye beregninger av forurensingstilførslene til vassdraget, og fylkesmannen hadde ansvaret for slike beregninger for landbruk, kommunale utslipp og spredt bebyggelse.

Institutt for geosjurs og forurensingsforskning (GEFO) og Sivilingeniør Elliot Strømme A/S ble engasjert til å utføre beregninger for henholdsvis gårdbruk og kommunal-/spredt bebyggelse. Konklusjonene fra beregningene er at forurensingstilførslene er større enn tidligere antatt, særlig fra jordbruket.

Den siste overvåkingsrapporten som foreligger for Mjøsa, er fra 1984-undersøkelsen. Resultatene fra denne viser at den positive utviklingen med bedring i vannkvaliteten har stoppet opp. Foreløpige resultater fra 1985 undersøkelsen bekrefter denne utviklingen med klare tendenser til økning i algeproduksjonen i Mjøsa.

Endelig rapport fra 1985-undersøkelsen vil foreligge i løpet av første halvår av 1986.

De midler fylkesmannen hadde til disposisjon for lokal overvåking i 1985 (kr 50.000,-), ble brukt til supplering av NIVA's program for Gudbrandsdalslågen og Gausa.

Akutt forurensing - farlig gods:

Forurensingsloven pålegger kommunene en viss minimumsberedskap mot akutt forurensing. Utenom kommunene som grenser til Mjøsa, er det ikke noen organisert beredskap ut over det minimum hver kommune er i besittelse av.

I Oppland er det særlig transport av farlig gods som kan forårsake akutt forurensing. Dette problemet ble etter initiativ fra biltilsynet tatt opp i regionale informasjonsmøter hvor miljøvern-avdelingen orienterte om forurensingsmessige sider ved problemet.

SFT har i 1985 foretatt landsomfattende registrering av transport med farlig gods, og konkluderer i sin utredning med at det er nødvendig å skjerpe beredskapsplikten i denne sammenheng.

Laboratorietjenester:

Byveterinærlaboratoriet i Lillehammer er nå utstyrt til å dekke det økende behovet for analyser i tilknytning til utslippskontroll og vassdragsovervåking.

Avfall/renovasjon:

I rundskriv T-18/83 til forurensingsloven var fristen 1. januar 1985 for kommunene til å etablere godkjente avfallsanlegg og mottakerapparat for kloakkslam og sørge for innsamling av forbruksavfall og slam.

Arbeidet med gjennomføring av forurensingslovens bestemmelser om avfallsbehandling og renovasjon har pågått i alle kommuner som ikke hadde tvungen renovasjon og tilfredsstillende avfallsordning fra tidligere. Alle kommuner i fylket har nå innført tvungen renovasjon.

Kommunene som ikke har innført tvungen septiktømming er i ferd med å forberede dette. Mange må imidlertid bygge ut mottakskapasiteten for slam før tvungen tømming kan settes i verk.

De fleste kommunene i fylket er etter hvert knyttet til tilfredsstillende avfallsanlegg. Utredningen om ny avfallsordning for Gjøvik-Toten-Land kommunene er videreført i 1985, og vi har fulgt arbeidet ved deltakelse i styringsgruppens møter. Tilråding fra styringsgruppen ventes å foreligge med det første.

Vann- og kloakkavgifter/Avfallsgebyr:

Alle kommuner i fylket har innført vann- og kloakkavgifter. Avgiftene ligger høyt, sammenliknet med andre distrikter. Gjennomsnittlig avgiftsnivå for kommunene i Oppland er kr 2.40.- og kr 3.50.- pr. m³ for henholdsvis vann og kloakk.

Til tross for et høyt avgiftsnivå var det store variasjoner i dekningsprosent (avgiftsinntekter * 100 : drifts- og kapital-kostnad). Denne varierte fra noen få prosent til praktisk talt full dekning. Flere kommuner tok imidlertid inn mindre enn 50% av kostnadene på vann og kloakksektoren.

Avfallsgebyrene er også gjennomgående høye i Oppland og kommunene tar imidlertid jevnt over inn en større andel av sine kostnader gjennom avfallsgebyr enn hva som er tilfelle med vann- og kloakkavgifter.

Lån og tilskottssaker:

Investeringsrammen for oppryddingstiltak i avløpssektoren i 1985 var på 18 mill. kr. for Oppland fylke.

14 av kommunene søkte om finansiering av totalt 37 prosjekter, til en beregnet oppryddingskostnad i 1985 på ca. 17 mill. kr.

Søknadene ble i det vesentligste innvilget som omsøkt, og det ble gitt et samlet tilskott til prosjektene på 3,6 mill. kr., som utgjør 20% av tildelte rammer.

De fleste prosjektene gikk på ledningsanlegg (nye tilknytninger og sanering/rehabilitering). Det ble finansiert ett nytt renseanlegg.

For avfalls- og renovasjonsanlegg var det kun to søknader til en samlet kostnad på ca. 2 mill. kr. Søknadene, som i det vesentligste gjaldt transportutstyr for avfallsinnsamling ble avslått.

Det ble innvilget 50% planleggingstilskott for 3 prosjekter til en kostnad av kr 330.000,- kr. Prosjektene gjaldt to saneringsplaner og fullførelse av avfallsutredningen for Gjøvik-Toten-Land.

VILTSEKTOREN

Bemanning:

I tillegg til en fast ansatt viltkonsulent, har det i løpet av året blitt utført prosjektarbeid ved hjelp av to engasjerte.

Konsulent Hans Olav Bråtå var engasjert i 2 1/2 måned i 1985 med avslutning av prosjektet om villrein og inngrep i Rondane. Konsulent Terje Abrahamsen var engasjert 3 måneder i 1985 med kartlegging av viltressursene i Flerbruksplan for Gudbrandsdalslågen.

Saksbehandling:

Journalførte saker på viltsektoren økte fra 480 i 1984 til 550 i 1985. Dette er ikke noe godt mål på aktivitet, men en indikasjon på hvilke forventninger som stilles til sektoren. I tillegg til den nevnte saksmengde kommer alle plansaker som er journalført på annen sektor. Det er i forbindelse med plansaker fortsatt et stort problem at kommunen i liten grad benytter seg av vilt- nemnda i kommunen på et tidlig tidspunkt i planprosessen slik viltlovens § 7 sier. I de tilfellene viltnemnda får saken, får de den gjerne samtidig med oss, slik at viltnemndenes uttalelse ikke ligger ved planen ved oversendelse til miljøvern-avdelingen. Viltnemndas uttalelse bør foreligge før vi uttaler oss til en plan.

Informasjonsarbeid:

Kontakt og toveis informasjon med de som arbeider med viltstell rundt om i fylket er meget viktig. Omfanget av den løpende saksbehandling gjør desverre at informasjonsarbeidet blir en slags salderingspost.

Samarbeidet med de ulike samarbeidspartnere må sies å ha vært meget godt sett på bakgrunn av den meget begrensede kapasitet vi har.

Viltkonsulenten har deltatt i en redaksjonskomite for utarbeiding av en større informasjonsbrosjyre laget på grunnlag av resultatene fra Skogsfuglprosjektet.

Viltkonsulenten har blant annet:

- forelest på Brandbu skogskole.
- forelest på kurs i regi av SKI om skog i bynære strøk.
- forelest på og vært medarrangør av kurs for oppsynsmenn i Oppland.
- forelest på viltstellkurs på Toten Folkehøgskole.
- deltatt på oppsynskurs for villreinoppsyn på Kongsvold.
- deltatt på samling for herredsskogmestrene i Oppland.
- deltatt på møter arrangert av vilt- nemnder og foreninger.

Samarbeidet med lokalradio og presse må sies å ha vært godt og positivt når det gjelder behandling av viltfaglige spørsmål.

Jegerprøven:

1985 var et prøveår for jegerprøven i hele landet med tanke på å innføre obligatorisk jegerprøve for førstegangsjegere fra og med 1986. Opplegget var basert på frivillighet og oppslutningen var meget beskjedent. Dette hadde trolig også sammenheng med at tidsrammene som var skissert fra DN, var for stramme.

Prøveopplegget medførte relativt mye arbeid for viltkonsulentene i løpet av året, spesielt i form av møter og telefonisk informasjon.

Hjorteviltforvaltningen:

Elg

Det er foretatt flere registreringer av elgen som benytter Gausdal Vestfjell og Murudalen som vinteroppholdssted. Det meste som er gjort i Vestfjellet, har skjedd i regi av Elg/Skog/Samfunn-prosjektet. Registreringsarbeidet i forbindelse med elgen i Murudalen har skjedd i samarbeid med Murudalen Elgregion v/Finn Hellebergshaugen. Paul Granberg har stått for flytellingen og sporregistreringen. Viltfondet har støttet registreringsarbeidet

Ca. 450 elg trakk våren 1985 ut av Murudalen, ca. 100 nordover og ca. 350 sørover. Bestanden i Murudalen vinterstid er med andre ord høy. I regi av Oppland Skogselskap ble det høsten 1985 foretatt en fornyelseshugst på beiteplanter for elgen på en del lokaliteter i Murudalen. Dette blir gjort som et ledd i arbeidet med å dempe brukspresset på furuforyngelsen i området. Viltfondet støttet prosjektet økonomisk.

Oppslutningen om bruk av skjemaet "Sett elg" var god også i 1985. På bakgrunn av resultatene fra 1984 ble det utarbeidet en enkel folder som redegjorde for noen av resultatene og som påpekte feil i føringen av skjemaene som gjorde at dataene ikke kunne benyttes fullt ut. Dataene for 1985 er ennå ikke behandlet, da en del skjemaer fortsatt mangler. Vi tar sikte på fortsatt bruk av "Sett elg"-skjemaene i fylket.

Villrein

Prosjekt Rondane ble fullført i 1985. Det er å håpe at kartene og rapporten vil bli til hjelp i det videre arbeidet med forvaltningen av arealene i de områder som villreinen i Rondane benytter gjennom året. Konsulent Hans Olav Bråtå har stått for arbeidet. Det er fortsatt ikke avklart hvordan lokalforvaltningen av villrein skal organiseres.

Viltområdekartlegging:

Viltfondet gav et tilskott til oppstartning av viltområdekartleggingsarbeidet i Oppland i 1985. Midlene ble benyttet til et tre måneders engasjement av konsulent Terje Abrahamsen til arbeid med viltinteressene i Flerbruksplan i Gudbrandsdalslågen. Flerbruksplan for Gudbrandsdalslågen og viltområdekartleggingen vil fortsette som to prosjekt i 1986.

Den betydning Oppland har som turistfylke og derav følgende stor aktivitet på planleggingssektoren, gjør at vi har et stort behov for et ajourført viltområdekart. Vi håper at dette vil kunne gi oss en bedre behandling av utbyggingsplaner og bidra til å sikre viltinteressene i plansammenheng.

Viltfondet:

1985 var det siste året hvor viltnemndas disponible midler også var ment å skulle dekke tiltak. Tildelte midler har imidlertid holdt seg på samme nivå i tre-fire år. Dette har gradvis redusert mulighetene for bruk av midler til tiltak ettersom kostnadene med administrasjonen har økt. For 1986 var viltnemndene henvist til å søke midler til tiltak på samme måte som andre institusjoner og enkeltpersoner som ønsket å gå i gang med ulike tiltak på viltsektoren. Dette resulterte i at søknadsmengden til Viltfondet økte voldsomt i forhold til året før. Dette førte til en betydelig økning i saksbehandlingen på dette feltet på viltsektoren.

Arbeidssituasjonen:

Saksmengden har økt, og bidratt til å gjøre en presset arbeidssituasjon ennå vanskeligere. Det er helt nødvendig med en permanent økning i bemanningen dersom det skal være mulig å arbeide offensivt med sentrale arbeidsoppgaver på viltsektoren, blant annet planlegging, økonomi, registrering og informasjon.

Bemanningen på kontorsektoren gjør at innsamlede data ikke blir behandlet med tanke på informasjon i form av tilbakemelding til de som har ansvaret for den lokale forvaltning. Dette er meget uheldig, da motivasjonen for å delta i datainnsamling da lett forsvinner.

FISKESEKTOREN

Bemanning:

Stilling som fiskerikonsulent ble opprettet fra 1.01.85, og besatt 1.10.85. Tidligere hadde Oppland felles fiskerikonsulent med Buskerud. På grunn av underbemanning og sykdom har denne ordningen ført til at det var store uløste oppgaver innen fiskesektoren innen områdene forvaltning, tiltak og informasjon. Konsulent Sjur Gammelsrud var engasjert 10 måneder i 1985 i forbindelse med Flerbruksplan for Lågen.

Saksbehandling:

Saksmengden på fiskesektoren er stor, og mange av sakene er tid- og arbeidskrevende. Det er ialt behandlet 65 saker, og i tillegg er det gitt uttalelse til regulerings- og veiplaner. Videre har det vært 13 befaringer i forbindelse med vurdering av inngrep og tiltak.

Informasjonsarbeid:

Det er stort behov for informasjon og samarbeid med innlandsfiskerikommisjonen, rettighetshavere, fiskere, foreninger og andre etater om oppgaver innen fiskesektoren. Fiskerikonsulenten har deltatt i 11 møter, hvorav tre har vært kveldsmøter.

Forskrifter:

Kommunale forskrifter har vært gjennom en revisjonsfase i forbindelse med innføring av mindre detaljerte rammeforskrifter. Forskriftene for Gausdal, Vestre Slidre og Østre Toten er revurdert og stadfestet, og videre er det laget forslag til nye forskrifter for Lågen opp til Hunderfossen.

Etterundersøkelser:

Fisketekniker Jørn Enerud har gjennomført etterundersøkelser i Fleinsendin og Olevatn i Vang. Sogn og Fjordane Distrikthøgskole har gjennomført etterundersøkelse i Tyin i Vang.

Fiskeoppdrettsanlegg:

Sammen med VAR er det startet opp med registrering av oppdrettsanlegg i Oppland.

Kalking og kalkingsbehov:

I 1985 ble to søkere i Oppland tildelt ca. 2% av årets midler fra kalkingsfondet. Den ene søknaden gjelder kalking av Fjorda i Jevnaker, som ble oppstartet med kalking av Svarttjern i 1985. Kalkingsbehovet er stort i de sørvestlige deler av Oppland, og det er satt i gang arbeid med å registrere vannkvalitet og fiskeforholdene i dette området.

Flerbruksplan for Lågen:

Fra 1.03.-31.12.85 har konsulent Sjur Gammelsrud vært engasjert for å ivareta fiskeinteressene. I denne forbindelse er følgende deloppgaver utredet:

- Det er fremskaffet en oversikt over tidligere utførte fiskeri-biologiske undersøkelser og fiskefaglige utredninger i Lågens nedbørsfelt.
- Det er gjennomført en registrering av bestandsforholdene i en del elver hvor det fra før av er lite fiskefaglig materiale.
- Det er satt opp oversikt over viktige gyte- og oppvekstplasser samt fiskeområder til bruk i en arealkonfliktsvurdering.
- Det er gjennomført brukerundersøkelse blant grunneiere og andre rettighetshavere i hovedelvene Lågen og Otta.
- Det er sammenstilt tilstand, målsettinger og tiltaksønsker for fiske i Lågens nedbørsfelt, såkalt rapporteringsfase 1 i Flerbruksplan-arbeidet.

NATURVERN/FRILUFTSLIV-SEKTOREN

Bemanning:

Det er tre faste stillingshjemler knyttet til sektoren, en naturverninspektør og to friluftsliv- og naturvernkonsulenter. Fra 1.4 fikk friluftsliv- og naturvernkonsulent Odd Kjærem permisjon for å gå over i annen stilling i avdelingen. Fra 1.7. ble Aksel Hagen ansatt i vikariatet, foreløpig i 1/2 stilling. Naturverninspektør Dagfinn Claudius har fra 1.12 hatt permisjon for å arbeide med et prosjekt under Statens Naturvernråd. Ledige lønnsmidler som følge av permisjonene og midler fra ulike prosjekter har vært brukt til tre engasjementer på tilsammen nærmere ett årsverk. De engasjerte har vært konsulent Hanne Etnestad, konsulent Marit Vorkinn og Asbjørn Tufto.

Informasjon:

Sektoren får i alt for liten grad anledning til å drive spesiell utadrettet informasjonsvirksomhet. Informasjon foregår derfor i stor grad i forbindelse med vanlig saksbehandling. Av mer spesiell informasjon kan nevnes:

- Foredrag i forbindelse med Miljø-85 på Gjøvik (arrangement for miljøfag i skolen).
- Foredrag på seminar om administrasjon av skog i tettsteder og bynære strøk.
- Foredrag for Vannressursutvalget.
- Foredrag på årsmøtet for sammenslutningen av fjellstyrer i Oppland.
- Innlegg om miljøvern i avdelingen i bladet Hujon (medlemsblad for fugleforeningen i fylket).
- Deltagelse på fire regionale møter med friluftslivsnemndene/-hovedutvalgene for kultur og fritid, ordførere med videre, arrangert av fylkesfriluftslivsnemnda.

Status vedrørende vern av områder og forekomster:

Pr. 31.12.85 var 49 områder i fylket vernet etter naturvernloven. I tillegg kommer tre midlertidig vernede områder. Tilsammen dekker de varig og midlertidig vernede områdene et areal på ca. 1,73 mill. daa. hvorav de fire nasjonalparkene utgjør ca. 86% og de 6 landskapsvernområdene ca. 11%, tilsammen 97%. For ytterligere 27 områder foreligger konkrete verneforslag som er fremmet gjennom verneplanene for våtmarksområder og fossilforekomster.

Edellauvskog:

Fristen for å kreve erstatning i forbindelse med opprettelsen av edellauvskogreservatene gikk ut 31.12.85. Samtlige 11 berørte grunneiere har krevd erstatning. Grensene for ett av reservatene (Svarverud i Lillehammer) ble i 1985 signalisert for flyfotografering og senere innmål på økonomisk kartverk.

Myrreservater:

Ved Kgl. res. av 18. januar 1985 ble 16 naturreservater for myrer opprettet i fylket. Totalt dreier dette seg i Oppland om et areal på noe over 14 km² (Ett av områdene, Vindflomyrene naturreservat, ligger også delvis i Hurdal, Akershus).

Alle reservatene bortsett fra ett, ble merket og skiltet i 1985.

Våtmarksområder:

Utkast til verneplan for våtmarksområder ble ferdigbehandlet av miljøvern avdelingen etter høringsrunden og oversendt Miljøvern departementet til sluttbehandling. Det ble dessuten holdt grenseoppgang i de enkelte områder ved berørte grunneiere.

Lågendeltaet i Lillehammer er fortsatt midlertidig vernet som naturreservat. Miljøvern avdelingen mottok to søknader om masseuttak utenfor områder der slikt uttak generelt er tillatt, og avdelingen hadde også til behandling dispensasjonssøknad om bygging av to småbåthavner. Etter rådgøring med Lillehammer kommune og Kontaktutvalget for Lågendeltaet ble alle dispensasjonssøknadene på visse vilkår innvilget. En søknad om oppmudring sør for Vingnesodden ble lagt tilside i påvente av mer konkrete forslag om utbygging. Totalt ble ca. 62.000 m³ masse tatt ut innenfor området i uttakssesongen 1985. Kontaktutvalget hadde i 1985 ett møte.

Det ble i 1985 utarbeidet et dybdekart over Lågendeltaet som grunnlag for en masseuttaksplan i området. Olje- og energidepartementet har dessuten avklart at masseuttakene i deltaet fra 1.01.86 er konsesjonspliktige etter § 105 i Vassdragsloven.

Høsten 1985 ble det bygget en veg gjennom det foreslåtte Hynna naturreservat uten at fylkesmannen ble varslet eller fikk saken til behandling. Dette er beklagelig siden dette området blir vurdert å være på høyde med Fokstumyra med hensyn til verneverdi.

På Fokstumyra har oppsynsmannen lagt ut gamle jernbanesviller for å bedre framkommeligheten langs den oppmerkede stien. Miljøvern avdelingen har behandlet tre søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene for Fokstumyra for å ferdes utenfor oppmerket sti. En av disse ble innvilget på bestemte vilkår.

I 1985 ble det også gjort ornitologiske registreringer i Lalmsvatnet i Vågå og Einangsøyene i Sel i forbindelse med Flørbruksplan for Lågen. Registreringene ble utført av Norsk Ornitologisk Forening, avdeling Oppland.

Kvartærgeologiske forekomster:

Grunnlagsmaterialet for en kvartærgeologisk verneplan for fylket er så å si ferdig, men fortsatt mangler en sammenfattende og regional faglig vurdering fra Miljøvern departementet.

Mineralforekomster:

Fristen for å kreve erstatning i forbindelse med fredningen av tre av mineralforekomstene i Lunner (naturminnene) gikk ut 31.12.85. Fristen for å begjære skjønn for vernet av den fjerde forekomsten (Østhagan landskapsvernområde) er forlenget til ut 1986. To av tre grunneiere har krevd erstatning.

De tre naturminnene ble merket og skiltet i 1985. Også dette ble utsatt i Østhagan landskapsvernområde da det er oppstått tvil om eiendomsgrensene i området.

Lunner naturvernforening har også i 1985 foretatt opprydding med videre i Østhagan, slik at første etappe i skjøtselen nå er avsluttet.

Fossilforekomster:

Utkast til verneplan for fossilforekomster i Oslofeltet ble klargjort og sendt på lokal høring i fylket i 1985. I Oppland er tre fossilforekomster aktuelle å frede som naturminner. Fra grunneierhold har det kommet innvendinger mot fredningen av ett av områdene.

Nasjonalparkene:

Miljøvernavdelingen har bistått Statens Naturvernråd med opplysninger i forbindelse med rådets nasjonalparkutredning. Rådet vurderer behovet for utvidelser og nye nasjonalparker eller andre større verneområder.

Forvaltning av andre verneområder/forekomster:

Arbeidet med å reparere gjerdet rundt Blessumkalvkveen naturreservat i Vågå er utført i regi av Gudbrandsdal skogforvaltning. Ei fredet bjørk på Biri er i ferd med å forfalle, og det ble gitt dispensasjon for beskjæring.

Vassfaret:

Store deler av Vassfaret ble vernet ved kgl. res. av 28. juni 1985. Dette dreier seg om to landskapsvernområder og ni naturreservater hvorav sju av reservatene helt eller delvis ligger i Sør-Aurdal/Oppland.

Følgende verneområder berører Sør-Aurdal:

- Vassfaret/Vidalen landskapsvernområde (berører også Flå og Ringerike kommuner i Buskerud)
- Indre Vassfaret landskapsvernområde (berører også Flå og Nes kommuner i Buskerud)
- Bukollen naturreservat (berører også Flå kommune i Buskerud)
- Godmatdalen naturreservat
- Middagsknatten naturreservat
- Søndre Dyttholknatten naturreservat
- Nordre Dyttholknatten naturreservat
- Aurdalsæterberga naturreservat
- Nevlingkollen naturreservat

Tilsammen utgjør disse verneområdene i Oppland ca. 149 km², der landskapsvernområdene utgjør det vesentligste (Vassfaret/Vidalen ca. 125 km² og Indre Vassfaret ca. 17 km²).

Samtidig med opprettelsen av verneområdene ble det vedtatt å opprette et næringsfond for Vassfaret på tre mill. kr.

Driftsplanen for Indre Vassfaret landskapsvernområde er imidlertid ennå ikke godkjent. Det samme gjelder kulturvernplanen for området.

Osломarka:

Den foreløpige høringsprosessen i forbindelse med Miljøverndepartementets grense- og vedtektsforslag av april 1984 er nå avsluttet. Høringsrunden viste at det fortsatt er uenighet om departementets planbehandling av marka. En avklaring om grensespørsmålet og den videre planbehandling i kommunene ventes i løpet av 1986.

Miljøvernavdelingen har ellers vært representert ved en befaring av aktuelle skogsveger innenfor virkeområdet for skogsbrukforskriftene.

Heidalsprosjektet:

Landbruksplanen for Heidalsprosjektet ble gjort ferdig i 1985. Sammen med planen ble det laget et kart i målestokk 1:5000 som viser arealgrupper i området Midtre Heidal Solside og som ved siden av Faukstadområdet har det mest verdifulle kulturlandskapet. En tilsvarende registrering og kartlegging bør gjøres for Faukstadområdet.

Landbruksetaten i Sel har i tillegg utarbeidet en oversikt over kostnader forbundet med tiltak for å tilbakeføre kulturlandskapet til et åpnere preg. Fylkeskonservatoren og fylkeslandbrukskontoret har også laget et notat om merkostnader for særlige tiltak vedrørende bygningsmassen i Heidal.

Vern etter naturvernloven av større arealer i Heidalen er nå mindre aktuelt. I stedet synes utarbeiding av reguleringsplaner sammen med økonomiske stimulerings tiltak å være de mest aktuelle tiltak.

Vern av de spesielle naturfaglige forekomstene innenfor Heidalsprosjektet vil trolig foregå både i medhold av bygningslov/ny plan- og bygningslov og naturvernlov.

Nord-Ottadalen og Tafjordfjella:

En rapport om områdets naturvernverdier og vernebehov ble ferdiggjort og sendt ut til orientering til berørte kommuner, etater og organisasjoner.

Rapporten vil bli fulgt opp med sikte på en koordinert planbehandling i de berørte kommuner for å sikre de store naturverdiene i området.

Andre naturvernområder:

Bergermarka i Jevnaker er undersøkt med sikte på å utrede de naturfaglige verneverdiene i området. Spørsmålet om vern vil nå bli vurdert.

Et "reserveområde" for Kvitskriuprestin naturminne (jordpyramider) i Sel er til sluttvurdering i Miljøverndepartementet med tanke på vern. Området er truet i forbindelse med skogsvegbygging og hogst. Grunneiere og landbruksmyndigheter har ikke motsatt seg vern forutsatt at det gis full kompensasjon for en eventuell fredning.

Motorferdsel:

Fylkesmannen har hatt til behandling fem klagesaker vedrørende kommunale vedtak etter lov om motorisert ferdsel i utmark og vassdrag.

Tre av sakene gjaldt klage på avslag på dispensasjonssøknader. Ingen av disse klagene ble tatt til følge. I de to andre sakene klaget grunneier på gitt tillatelse til kjøring. Begge disse klagene ble tatt til følge.

Ellers har fylkesmannen hatt til vurdering og godkjenning endring av forskrifter til motorferdselsloven i kommunene Gjøvik, Dovre og Nordre Land, samt revisjon av felles regelverk for motorferdsel på Randsfjorden. For Vang kommune har fylkesmannen foreslått en endring i forskriftene vedrørende et punkt om landing og start med luftfartøy.

Friluftstiltak:

Etter tilråding fra fylkesfriluftsnemnda og fylkesmannen gav Miljøverndepartementet tilsagn om erhverv og sikring av et areal i Lom kommune til parkeringsområde.

Ellers fordelte fylkesmannen etter fylkesfriluftsnemndas tilråding i alt kr 341.619,- til planlegging og opparbeiding av friluftsområder, fordelt på 15 prosjekt. Fire av disse ble vurdert å ha regional betydning og gitt full dekning. I tillegg har departementet gitt direkte tilsagn til opparbeiding av turstier for funksjonshemmede i Beitostølen Helseportsenters nærmiljø.

Miljøvernavdelingen som er sekretariat for fylkesfriluftsnemnda, har i alt forberedt 53 saker fordelt på fem møter i nemnda.

Plansaker:

Naturvern-/friluftssektoren har det koordinerende ansvar for fylkesmannens behandling av ulike plansaker blant annet etter bygningloven og vegloven. I 1985 ble det behandlet to delgenernalplaner og 46 reguleringsplaner. For to reguleringsplaners del hadde fylkesmannen så tungtveiende innvendinger at vilkårene for kommunal egengodkjenning ikke var tilstede. Disse planene er nå til ny behandling i kommunene. I tillegg er det avgitt 10 uttalelser til vegplaner etter vegloven.

Koordineringen av disse sakene og egne faglige bidrag til den enkelte sak legger beslag på en betydelig del av sektorens arbeidskapasitet. Samtidig er disponeringen av arealer som ikke kommer inn under spesielle vernevedtak, av avgjørende betydning for framtida og således kanskje sektorens viktigste arbeidsfelt. Behandlingen av disse sakene virker dessuten kontaktskapende mellom kommunene, vegetaten med videre, og avdelingen.

SAMLET PLAN/VASSDRAGSFORVALTNING

Samlet Plan:

Miljøvern avdelingen har i 1985 stått ansvarlig for koordineringen og framdriften av prosjektet "Samlet Plan for forvaltning av vannressursene". I Oppland gjenstod sju "1984"-prosjekter ("de hundre små"), som av kapasitetsgrunner ble utsatt. I tillegg kommer fire "videreføringsprosjekter", hvor arbeidet er oppstartet.

Miljøvern avdelingen har i Samlet Plan hatt ansvaret for fagfeltene vilt, fisk, naturvern, vannforsyning, forurensning og friluftsliv. Ved miljøvern avdelingen har arbeidsoppgavene vært fordelt mellom fast ansatte og engasjert personale.

Stillingen som Samlet Plan-medarbeider ble utlyst, og Odd Kjærem ble tilsatt fra 1. april 1985. Fram til da fungerte Samlet Planmedarbeideren i Hedmark, Are Mobæk i stillingen.

Vannbruksplanlegging:

Fylkeskommunen arbeider med en flerbruksplan for Gudbrandsdalslågen (FG). Fylkesmannen er representert i styringsgruppen, og miljøvern avdelingen har hovedansvaret for miljøvernsspørsmål i dette planarbeidet. Arbeidsoppgavene har vært fordelt mellom fast ansatte og engasjert personale. Vassdragsforvalteren har hatt koordineringsansvaret.

Avdelingen deltar i vannbruksplanleggingen i Randsfjorden og har hatt løpende saksbehandling i en rekke forbygningssaker.

Kraftutbygging/kraftlinjer:

Miljøvern avdelingen har i 1985 hatt en rekke saker vedrørende kraftutbygging, og har gitt uttalelser til en rekke saker angående områdekonsesjon (kraftlinje m.v.), kraftleiekonsesjon deling av konsesjonsavgifter mellom kommunene.

FYLKESMANNEN I OPPLAND

MILJØVERNINGSDELINGEN

STATSETATENES HUS - GUDBRANDSDALSVEI 170/172 - 2600 LILLEHAMMER
SENTRALBORD: (062) 66 000 - DIREKTE INNVALG: (062) 66 051

Navn	Stilling	Initialer - arbeidsområde
Kjærem, Odd	Vassdragsforvalter Overingeniør	OK Samla Plan for vassdrag, samordning av statlige oppgaver innen vannressursforvaltning, informasjon.
Claudius, Dagfinn	Naturverninspektør	DC Friluftsliv/naturvern. Samordning innenfor sektoren. Fylkesfriluftsnemnda, vannbruksplaner, nasjonalparkerne, informasjon.
Hoff, Kolbjørn	Friluftsliv- og naturvernkonsulent	KH Friluftsliv/naturvern. Verneplaner, forvaltning av verneområder, vassdrags-saker, naturinngrep, saker innen biologiske fagfelt.
Hagen, Aksel	Friluftsliv- og naturvernkonsulent	AH Friluftsliv/naturvern. Friluftssaker, plansaker, naturinngrep. Friluftsliv/naturvern i tiltaks/næringslivssammenheng, motorferdsel i utmark.
Drageset, Magne	Fylkesingeniør	MD Forurensning, vann/avløp/renovasjon. Samordning innenfor sektoren, vassdragsovervåkning, avfall, næringsmiddelkontroll, informasjon.
Brustugun, Tor	Overingeniør	TH Forurensning, vann/avløp/renovasjon. Jevnaker, Lunner, Gran, S. Land, N. Land, S. Aurdal, Etnedal, N. Aurdal, V. Slidre, Ø. Slidre, Vang, Industriutslipp, vann- og kloakkavgifter, ekspropriasjoner, spredt bebyggelse.
Brevig, Peder Erik	Overingeniør	PEH Forurensning, vann/avløp/renovasjon. Lillehammer, Gjøvik, Ø. Toten, V. Toten, Gausdal, Øyer, Sel, Dovre, Lesja, Ledningsnett, saneringsplaner, vannfor-syning, oljeholdig avløpsvann.
Urdahl, Tor Erik	Avd.ingeniør	TEU Forurensning, vann/avløp/renovasjon. Kenseanlegg/bygging og drift, organisering av driftsassistanse, laboratoriespørsmål, EDB.
Hilde, Elin	Avd.ingeniør	EH Forurensning, vann/avløp/renovasjon. Skjåk, Lom, Vågå, N.-Fron, S.-Fron, Kingeby. Landbruksforurensning, fiskeoppdrett/forurensning.
Vagstein, Geir	Viltkonsulent	GV Viltstell, Samordning innenfor sektoren. Saker på viltsektoren delegert til fylkesmannen fra DN - veiledning, informasjon.
Skurdal, Jostein	Fiskerikonsulent	JS Fiskestell. Samordning innenfor sektoren. Saker på fiskesektoren delegert til fylkesmannen fra DN, - veiledning, informasjon.
Säterbakken, Ingjerd	Adm. sekretær	IS Arkiv, ekspedisjon, skrivearbeid, innkjøp, regnskaper m.v.
Næstad, Kristin	Fullmektig 1/2 stilling	KN Arkiv, ekspedisjon, skrivearbeid, innkjøp m.v.
Wangensteen, Torstein	Miljøvernleder	TW Leder og koordinerer arbeidet ved avdelingen.